

Sygn. akt: WK 2/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący)

SSN Marian Buliński

SSN Marek Pietruszyński (sprawozdawca)

Protokolant : Marcin Szlaga

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej ppłk. Macieja Nowaka
w sprawie st. chor. J. M. skazanego z art. 228 § 1 k.k. i art. 228 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na rozprawie w dniu 6 kwietnia 2017 r. kasacji wniesionej przez Zastępcę Prokuratora Generalnego do Spraw Wojskowych na korzyść skazanego w części dotyczącej orzeczenia o karze od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 25 listopada 2016 r., sygn. akt SA .../16 częściowo uchylającego wyrok Wojskowego Sądu Garnizonowego w L. z dnia 15 kwietnia 2016 r., sygn. akt Sg. .../12

uchyla zaskarżony wyrok w pkt 1 w zakresie rozstrzygnięcia uchylającego wyrok Wojskowego Sądu Garnizonowego w L. w pkt 3 dotyczącego warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej pozbawienia wolności i w tym zakresie przekazuje sprawę Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w L. z dnia 15 kwietnia 2016 r., sygn. akt: Sg. ...12, st. chor. J. M. został uznany za winnego popełnienia siedmiu zarzuconych mu czynów. Za przestępstwa opisane w pkt 1,2,3,4 i 7 aktu oskarżenia, wyczerpujące dyspozycję art. 228 § 1 k.k. i art. 228 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnione w warunkach ciągu przestępstw wymierzono oskarżonemu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, grzywnę w rozmiarze 100 stawek dziennych po 30 zł każda stawka oraz środek karny w postaci przepadku równowartości przedmiotów pochodzących bezpośrednio z przestępstwa w kwocie 1605,55 zł. Wskazane rozstrzygnięcia zapadły w pkt 1 wyroku Sądu pierwszej instancji.

W pkt 2 wyroku za czyny opisane w pkt 5 i 6 aktu oskarżenia, wypełniające dyspozycję art. 228 § 4 k.k. i art. 228 § 4 w zw. z art. 12 k.k., popełnione w warunkach ciągu przestępstw, wymierzono mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, grzywnę w wymiarze 100 stawek dziennych po 30 zł każda stawka i przepadek równowartości przedmiotów pochodzących bezpośrednio z przestępstwa w kwocie 4700 zł.

W pkt 3 wyroku, w miejsce kar jednostkowych orzeczono karę łączną dwóch lat pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 5 lat, a w pkt 4 wyroku orzeczono karę łączną grzywny w wymiarze 180 stawek dziennych po 30 zł każda stawka.

Od tego wyroku apelację na niekorzyść jedynie w zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego wymiaru środków karnych – przepadku wniósł prokurator. Apelacje kwestionujące winę oskarżonego w zakresie wszystkich przypisanych mu czynów wnieśli oskarżony i jego obrońca.

Wojskowy Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 25 listopada 2016 r., sygn. akt: SA .../16, zmienił zaskarżony wyrok przez: zmianę opisów czynów z pkt 2 i 3 wyroku przyjmując inne, niż ustalone w wyroku Sądu pierwszej instancji, kwoty przyjętych przez oskarżonego korzyści majątkowych, uniewinnienie oskarżonego od popełnienia czynu z pkt 5 wyroku, uchylenie wyroku odnośnie do czynu z pkt 6

wyroku i przekazanie sprawy w tym zakresie sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, uchylenie rozstrzygnięcia w zakresie orzeczonego przepadku z pkt 1 wyroku i w tym zakresie przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, uchylenie w całości rozstrzygnięć z pkt 2, 3 i 4 wyroku. Wskazane rozstrzygnięcia zostały zamieszczone w pkt 1 wyroku Sądu odwoławczego.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy.

Od tego wyroku kasację na korzyść skazanego, w części orzeczenia o karze, wniósł Zastępca Prokuratora Generalnego do Spraw Wojskowych. W kasacji zarzucił rażące, a przy tym mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa procesowego, a to art. 434 § 1 k.p.k., przez pominięcie rozstrzygnięcia w przedmiocie zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej w pkt 1 wyroku Wojskowego Sądu Garnizonowego w L. z dnia 15 kwietnia 2016 r., sygn. akt: Sg. .../12, w sytuacji uchylenia rozstrzygnięcia o karze łącznej i jej zawieszeniu, co doprowadziło do pogorszenia sytuacji oskarżonego, mimo, iż wyrok nie został w tym zakresie zaskarżony na jego niekorzyść.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji w części dotyczącej pkt 1 części dyspozytywnej wyroku, w zakresie rozstrzygnięcia uchylającego wyrok Sądu pierwszej instancji w pkt 3 dotyczącego warunkowego zawieszenia wykonania kary za przestępstwa, co do których wyrok Wojskowego Sądu Garnizonowego w L. został utrzymany w mocy, tj. opisanych w pkt 1,2,3,4 i 7 wyroku i przekazanie sprawy Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania w tym zakresie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna.

Sąd odwoławczy uchylając rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji o warunkowym zawieszeniu wykonania kary łącznej pozbawienia wolności, w sytuacji uniewinnienia oskarżonego od popełnienia czynu opisanego w pkt 5 wyroku i uchylenia sprawy w zakresie czynu opisanego w pkt 6 i przekazania sprawy w tej części do ponownego rozpoznania i utrzymania w mocy wyroku Sądu pierwszej

instancji w zakresie skazania za czyny opisane w pkt 1,2,3,4 i 7 części dyspozytywnej tego wyroku (popelnione w warunkach art. 91 § 1 k.k.) i wymierzonej za nie kary roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, nie orzekł w przedmiocie warunkowego zawieszenia wykonania tej kary pozbawienia wolności. Procedując w ten sposób Sąd odwoławczy doprowadził do sytuacji, w której kara roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności stała się karą prawomocną i podlegającą wykonaniu, chociaż w utrzymanym w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji kara ta objęta była warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jako składnik kary łącznej orzeczonej za wszystkie przypisane oskarżonemu czyny. Takie postępowanie stanowiło rażącą obrazę art. 434 § 1 k.p.k., gdyż nastąpiło pogorszenie sytuacji procesowej oskarżonego w zakresie orzeczenia o karze, pomimo braku zaskarżenia wyroku Sądu pierwszej instancji, w tym zakresie, na jego niekorzyść. W kontekście przedstawionych rozważań należało wskazać, że Sąd odwoławczy w uzasadnieniu wyroku dostrzegł zagrożenia dla sytuacji procesowej oskarżonego, wynikające z określonych rozstrzygnięć tego wyroku i zaskarżenia poprzedniego wyroku Sądu pierwszej instancji w zakresie kary jedynie na korzyść oskarżonego i zawarł w tym uzasadnieniu wytyczne dla sądu pierwszej instancji ponownie rozpoznającego sprawę, mające zapobiec pogorszeniu tej sytuacji, a sprowadzające się do niewykonywania kar do czasu prawomocnego zakończenia całej sprawy, w której sąd rozstrzygnie o karach łącznych i warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności. Wydając takie wytyczne Sąd odwoławczy nie dostrzegł jednak tego, że kara roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona za przestępstwa określone w art. 228 § 1 k.k. i art. 228 § 1 w zw. z art. 12 k.k. stała się karą prawomocną, podlegającą wykonaniu i tym samym pogorszenie sytuacji procesowej oskarżonego stało się faktem.

Przedstawione rozważania prawne znajdują oparcie w poglądzie wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2016 r., sygn. IV KK 154/16, wydanym w podobnej sprawie, podzielonym przez skład orzekający w tej sprawie, w którym stwierdzono, że zakaz określony w art. 434 § 1 k.p.k. *in princ.* oznacza nie tylko zakaz wydania orzeczeń niekorzystnych dla oskarżonego, ale także zakaz pomijania wydania rozstrzygnięcia, które to pominięcie w związku z orzeczeniem sądu odwoławczego pogarsza jego sytuację procesową. Jeżeli zatem sąd

odwoławczy rozpoznaje jedynie środek wniesiony na korzyść tego podmiotu i obejmujący skazania go za więcej niż jedno przestępstwo na kary pozbawienia wolności, z objęciem ich następnie węzłem kary łącznej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a sąd ten uchyła zaskarżony wyrok jedynie w części dotyczącej jednego czy niektórych z tych skazań, a następnie także o warunkowym zawieszeniu wykonania kary łącznej, to powinien jednocześnie – i to nie pogarszając sytuacji oskarżonego wynikającej z wyroku sądu pierwszej instancji - rozstrzygnąć w kwestii warunkowego zawieszenia wykonania bądź to ewentualnej nowej kary łącznej, bądź kary jednostkowej, która w wyniku jego orzeczenia staje się karą prawomocnie orzeczoną, a tym samym podlegającą wykonaniu.

Powyższe dało asumpt do uznania zasadności kasacji.

Z tego względu Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w pkt 1 w zakresie rozstrzygnięcia uchylającego wyrok Sądu pierwszej instancji w pkt 3 dotyczącego warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej pozbawienia wolności i sprawę w tym zakresie przekazał Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania kwestii warunkowego zawieszenia wykonania kary orzeczonej za przestępstwa, co do których wyrok Sądu pierwszej instancji został utrzymany w mocy. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd powinien orzec w sposób uwzględniający zakaz wskazany w treści art. 434§1 k.p.k.

Z tych względów orzeczono jak na wstępie.